

อิดุลฟิตรี อัมบาร็อก

วันอีดิ หรือที่เรียกว่า “วันตรุษ” สำหรับในศาสนาอิสลามมีอยู่ 2 วัน คือ อีดอัลฟิตรี ได้แก่วันอีดิฉลองความสำเร็จจากการถือศีลอด และอีดอัลอฎฮา ได้แก่วันอีดิที่ฉลองความสำเร็จการประกอบพิธีฮัจย์ ซึ่งทั้งสองวันนั้น ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นวันแห่งความปิติยินดี และวันแห่งความอิมน่านำสำราญ ความดีใจ และความรื่นเริงของศรัทธาชนในภาคภพนี้ เพราะได้รับความสำเร็จในการสนองตอบหลักการศาสนาอิสลาม มีความหวังใจว่า สิ่งที่ดีได้เพียรพยายามปฏิบัติมาอย่างตั้งใจนั้น จะได้รับการตอบสนองในทางที่ดีตามที่ตนได้คาดหวังไว้ ฉะนั้น วันอีดิจึงประหนึ่งวันแห่งการรับรางวัล ทุกคนจึงได้มีแต่ความยินดีปรีดา หน้าตาแจ่มใส มีการแสดงออกในความสุขอย่างออกหน้าออกตา แต่อัลอิสลามได้มีการกำหนดขอบเขตและหลักการสำหรับวันอีดิเช่นกัน เพื่อให้ศรัทธาชนมีกรอบปฏิบัติในวันอีดิ และจะได้เป็นบริบทอันทรงคุณค่าของสังคมต่อไป

ส่วนหนึ่งจากหลักการและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับวันอีดิมีดังนี้

ให้กล่าว “อัลฮาดุลิลลาห์” สรรเสริญอัลเลาะห์ที่พระองค์ทรงโปรดให้เราได้แล้วเสร็จจากการถือศีลอด และอีดบะดะห์ในเดือนรอมฎอน จงขออุมมัลฮักมา มาก ๆ เพื่อขอให้พระองค์ทรงรับการถือศีลอด การละหมาด และการทำอีดบะดะห์ทุกประเภทในรอมฎอนที่ผ่านมา รวมทั้งการขอให้พระองค์ทรงอภัยโทษให้เราด้วย มีรายงานจากท่านอะลี บินอะบีตอลิบ รอฎียัลลอฮุอันฮู ว่า : เมื่อถึงท้ายรอมฎอน ท่านศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ทำการขออุมมัลฮักมาต่ออัลเลาะห์เสมอ เพื่อให้พระองค์ทรงรับอีดบะดะห์ในรอมฎอนที่ผ่านมา และมีสาวก (ศอฮาบะห์) อีกหลายท่านที่กระทำเช่นว่านี้ เช่น ท่านอับดุลมุสฏีฟ รอฎียัลลอฮุอันฮู เป็นต้น

ให้ตั้งใจที่ได้พบกับวันอีดิ มีรายงานจากพระนางอาอิชะห์ รอฎียัลลอฮุอันฮูว่า : วันหนึ่งท่านศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้เข้ามาหาฉัน ณ ที่นั้น มีหญิงรับใช้สองคนกำลังร้องเพลงอยู่ ท่านได้เอนหลังบนที่นอนและผินหน้าไปอีกทางหนึ่ง ขณะนั้น ท่านอะบูบะกัร รอฎียัลลอฮุอันฮู ได้เข้ามาพอดี ท่านได้ดำนิฉันโดยกล่าวว่า : “นี่..เอาเสียงท่วงทำนองของชัยฏอนมาบรรเลงอยู่ต่อหน้าท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม หรือ ? ” ท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ยินจึงหันหน้ากลับมาแล้วกล่าวว่า : “ปล่อยทั้งสองเขาร้องเพลงไปเถิด ” บันทีกโดยบุคอรีและมุสลิม จากหลักฐานข้อนี้ นักวิชาการได้วิเคราะห์ว่า ในวันอีดินี้อนุญาตให้มีการรื่นเริงได้ เพียงแต่อย่าให้เป็นการรื่นเริงซึ่งอยู่ในกรอบของศาสนา

ให้มีการตักบิร ศาสนากำหนดให้มีการตักบิรในวันอีดินี้ นับแต่ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าสิ้นสุดเดือนรอมฎอน จนกระทั่งได้มีการละหมาดอีดิ การตักบิร ผู้ชายให้กล่าวด้วยเสียงอันดัง ทั้งที่บ้าน มัสยิด หรือระหว่างการเดินทาง เพราะตักบิรเป็นการเสริมวันอีดิให้สวยงาม ท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เคยกล่าวว่า “ท่านทั้งหลายจงประดับประดาวันอีดิด้วยการตักบิร ” อัลลอฮุอักบัร

ให้มีการจ่ายชะกาดพิตเราะห์ เมื่อสิ้นสูตรรอมฎอน เวลาที่ดีควรจ่ายชะกาดคือ ตอนเช้าก่อนไปละหมาดอีด แต่ก่อนญาติให้จ่ายชะกาดได้ตั้งแต่เมื่ออยู่ในรอมฎอน โดยมุสลิมต้องจ่ายทุกคนไม่ว่าเด็ก ผู้ใหญ่ หญิงหรือชาย ให้จ่ายข้าวสาร (อาหารหลักของประเทศ) ต่อคน ๆ ละ 1 ศอห์ (กัณต์) ประมาณ 4 ลิตร หรือประมาณ 2.7 กิโลกรัม แก่คนยากจนเป็นสำคัญ เพราะการจ่ายชะกาดพิตเราะห์เป็นการชำระความสะอาดให้ผู้ถือศีลอด และยังเป็นทานแก่คนยากจนอีกด้วย ข้อสำคัญต้องจ่ายเป็นอาหารหลัก จะจ่ายเป็นเงินไม่ได้ เพราะไม่สอดคล้องกับสุนนะห์ของท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

ให้อาบน้ำและแต่งตัวให้สวยงาม มีสุนัตให้ทุกคนไม่ว่าจะออกไปละหมาดอีดหรือไม่ก็ตาม อาบน้ำสุนัตวันอีด และให้แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่สวยงามและสะอาดที่สุด รวมทั้งให้ใส่เครื่องหอมด้วย ทั้งนี้ถ้าเป็นสุภาพสตรีต้องไม่แต่งตัวฟุ้งเฟ้อจนเกินพอดี และต้องไม่มีเจตนาอวดเพศตรงข้าม เพราะการกระทำเช่นนี้เป็นข้อห้ามตามหลักการศาสนาอิสลาม

ให้รับประทานอาหารเล็กน้อยก่อนไปละหมาด อย่างน้อยก็เป็นผลอินทผาลัมสักสามเม็ดก็ยังดี ทั้งนี้มีหะดีษที่รายงานโดยท่านอะนัส รอฎียัลลอฮุอันฮู ว่า “ ท่านนบีมีอำมด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม นั้น ท่านจะยังไม่ออกไปในวันอีดจนกว่าท่านจะทานอินทผาลัมก่อน ” บันทึกโดยบุคอรี

ให้ออกไปยังสถานที่ละหมาดแต่เช้า อัลเลาะห์ทรงตรัสความว่า “ พวกเจ้าทั้งหลายจงแข่งขันกันทำการดี ” มีสุนัตให้ทุกคนไม่ว่าชายหรือหญิง ไม่ว่าจะละหมาดหรือไม่ก็ตาม ควรจะไปร่วม ณ สถานที่ละหมาด เพื่อพบปะสังสรรค์และรับฟังคุตบะห์หลังการละหมาดอีด ในสมัยท่านนบีมีอำมด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม นั้น ท่านได้ส่งเสริมให้หญิงและชายไปยังสถานที่ละหมาดอีด รวมทั้งผู้มีประจำเดือนด้วย เพราะจะได้รับฟังหลักการอิสลามที่ท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม จะได้แสดงในการอ่านคุตบะห์

ให้ออกไปยังสถานที่ละหมาดด้วยการเดินเท้า ท่านอะลี อิบนุอะบีตอลิบ รอฎียัลลอฮุอันฮู กล่าวว่า “ ส่วนหนึ่งจากสุนนะห์คือ การเดินเท้าไปละหมาดอีด ” และท่านอิบนุญะอ์ฟรร กกล่าวว่า “ การเดินเท้าไปละหมาดอีดนั้น เป็นความดีและใกล้ชิดกับการมีความสำรวมมากที่สุด แต่ถ้าจะเดินทางไปด้วยการขี่ยานพาหนะก็ไม่มีข้อห้ามแต่ประการใด ”

ให้กล่าวทักทายกันในวันอีดว่า “ ตะก๊อบบะลัลลอฮู มินนา วะมิงกะ ” (ขออัลเลาะห์ทรงรับการปฏิบัติธรรมของพวกเราและท่านด้วยเถิด) มีรายงานหะดีษจาก ญะบัยร์ บินญุฟัยร ความว่า “ บรรดาสาวกของท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เมื่อพวกเขาพบกันในวันอีด จะกล่าวต่อกันว่า “ ตะก๊อบบะลัลลอฮูมินนา วะมิงกะ ” ทั้งควรจะกล่าวหลังให้สลาม ”

ให้เปลี่ยนเส้นทางเดินไป-กลับละหมาดอีด ซึ่งท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ก็ปฏิบัติเช่นนี้ ท่านอิบนุญะอ์ฟรร กอียิม อธิบายว่า “ ที่ท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ปฏิบัติอย่างนี้ เพราะผู้คนที่สองเส้นทางจะได้รับบะรอกัตจากท่านนบี ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม หรือเพื่อปฏิบัติภารกิจในสองเส้นทาง หรือเพื่อแสดงออกในสัญลักษณ์อิสลาม หรือเพื่อให้พื้นดินเป็นพยานในการเดินไปยังมัสยิดหลายพื้นที่ เพราะการเดินไปยังมัสยิดแต่ละก้าวนั้น จะได้รับการประดับเกียรติและลบล้างความผิดต่าง ๆ ในเหตุผลทั้งหมดนั้นย่อมเป็นไปได้ทั้งสิ้น ประเด็น

สำคัญคือ เมื่อท่านนบี ศอลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ปฏิบัติ เราในฐานะมุสลิมจำต้องเจริญตามท่าน แม้จะเป็นเพียงครั้งหนึ่งในชีวิตเราก็นับเป็นมงคลแก่ตัวเราแล้ว ”

ให้ไปเยี่ยมคนป่วยหรือญาติผู้ใหญ่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในเครือญาติ นับเป็นอิบาดะห์ประเภทหนึ่งที่อิสลามสนับสนุน รวมทั้งเป็นวัฒนธรรมอันดีงามอีกด้วย การเยี่ยมเยียนญาติผู้ใหญ่ นอกจากจะได้รับคำชมว่าเป็นคนอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะแล้ว ยังได้รับคำตักเตือนที่ดีงามอีกด้วย ดังนั้น วันอีดจึงน่าจะพูดได้ว่า “ วันพบญาติ ” ส่วนการเยี่ยมญาติผู้ล่วงลับ ณ ภูมุนั้น เป็นความชอบตามหลักการของศาสนาอิสลามอยู่แล้วในทุกวัน และทุกเวลา หากจะมีการเยี่ยมเยียนญาติในภูมูรในวันอีด ก็ไม่มีข้อห้ามใด ๆ การอ้างเหตุผลเพียงว่า วันอีดเป็นวันเรงไม่สอดคล้องกับการเข้าเยี่ยมญาติในภูมุนั้น เป็นเหตุผลที่ฟังไม่ขึ้น เพราะเป็นเหตุผลที่ไม่มีหลักฐานรองรับจากซุนนะห์นบี ศอลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ซุนนะห์นบี ศอลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม สนับสนุนให้เยี่ยมภูมูรได้ในทุกวัน หากจะมีการห้ามมิให้เยี่ยมภูมูรในวันอีดก็ต้องมีหลักฐานมาหักล้าง แต่ไม่มีหลักฐานหักล้าง ดังนั้นวันอีด จึงไปเยี่ยมภูมูรได้ตามหลักฐานที่ท่านนบี ศอลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ส่งเสริมไว้ว่า “ **ฉันเคยห้ามพวกท่านมิให้เยี่ยมภูมูร แต่บัดนี้ พวกท่านทั้งหลายจงเยี่ยมภูมูรเถิด เพราะการเยี่ยมภูมูรเป็นการทำให้รำลึกถึงวันอาคิเราะห์** ”

แต่ไม่ควรจะเจาะจงเลือกเยี่ยมภูมูรเฉพาะวันอีดเท่านั้น

